

CIVILINĖS AVIACIJOS ADMINISTRACIJOS DIREKTORIUS

Į S A K Y M A S
DĖL MĖGĖJIŠKOS KONSTRUKCIJOS ORLAIVIŲ GAMYBOS, JŲ TINKAMUMO
SKRAIDYTI NUSTATYMO IR NAUDOJIMO TAISYKLIŲ

2001 m. gruodžio 27 d. Nr. 109
Vilnius

Vadovaudamasis Lietuvos Respublikos aviacijos įstatymo (Žin., 2000, Nr. [94-2918](#)) 36 straipsnio 4 dalies nuostatomis, t v i r t i n u Mėgėjiškos konstrukcijos orlaivių gamybos, jų tinkamumo skraidyti nustatymo ir naudojimo taisykles.

L. E. DIREKTORIAUS PAREIGAS

ALVYDAS ŠUMSKAS

MĖGĖJIŠKOS KONSTRUKCIJOS ORLAIVIŲ GAMYBOS, JŲ TINKAMUMO SKRAIDYTI NUSTATYMO IR NAUDOJIMO TAISYKLĖS

I. BENDROJI DALIS

1. Mėgėjiškos konstrukcijos orlaivių (toliau – MKO) gamybos, jų tinkamumo skraidyti nustatymo ir naudojimo taisyklės nustato MKO tinkamumo skraidyti pažymėjimo (toliau – TSP) išdavimo, galiojimo laiko pratęsimo, sustabdymo ir galiojimo panaikinimo, TSP dublikatų išdavimo sąlygas ir tvarką. Šiose taisyklėse pateikti MKO gamybai naudojamų medžiagų, dalių, komponentų, gamybos ir techninės priežiūros reikalavimai bei nurodyti apribojimai, taikomi MKO skrydžiams vykdyti.
2. MKO vadinamas orlaivis, kurio didžioji dalis (daugiau kaip 50%) buvo pagaminta ir surinkta asmens ar asmenų grupės išimtinai laisvalaikiui praleisti.
3. Orlaivis negali būti pripažintas MKO, jei jis gaminamas ir renkamas pardavimui.
4. MKO gamybą ir surinkimą turi kontroliuoti Civilinės aviacijos administracija (toliau – CAA).

II. MKO PROJEKTAVIMAS

5. MKO savininkui laisvai leidžiama pasirinkti orlaivio konstrukciją.
6. MKO konstrukcijos turi būti patvirtintos inžineriniais skaičiavimais ir bandymų rezultatais.
7. Leidžiama naudoti sertifikuoto orlaivio dalis ir komponentus.

III. NAUDOJAMOS DALYS IR MEDŽIAGOS

8. Rekomenduojama naudoti tik tas medžiagas, dalis ir komponentus, kurie turi jų kokybę patvirtinančius dokumentus.
9. Leidžiama naudoti sertifikuotų orlaivių pagrindines dalis (sparnus, liemenį, uodegą ir t. t.).
10. Draudžiama naudoti medžiagas ir dalis, kurių kilmė nenustatyta.
11. Draudžiama naudoti nesertifikuotus saugos diržus.

IV. GAMYBOS PRIEŽIŪRA

12. Asmenys, nusprendę gaminti MKO, privalo apie tai raštu informuoti CAA. Rašte reikia pateikti šiuos duomenis:
 - 12.1. vardą, pavardę;
 - 12.2. gyvenamosios vietos adresą, telefono numerį;
 - 12.3. trumpą numatomo gaminti orlaivio apibūdinimą;
 - 12.4. vietos, kur bus gaminamas MKO, adresą.
13. MKO savininkas gamybos metu privalo konsultuotis su CAA įgaliotu atstovu.
14. MKO gamybos metu turi būti pildomas „MKO gamybos žurnalas“, į kurį CAA įgaliotas atstovas įrašys kiekvieno tikrinimo metu pastebėtus trūkumus bei rekomendacijas. MKO gamyba gali būti tęsiama tik ištaisius nurodytus trūkumus.
15. MKO savininkas, prieš uždengdamas svarbius konstrukcijos mazgus, turi padaryti tinkamas jų fotonuotraukas.

V. TINKAMUMO SKRAIDYTI NUSTATYMAS

16. MKO tinkamumo skraidyti nustatymo procedūrą atlieka CAA įgaliotas atstovas. Į procedūrą įeina:

- 16.1. orlaivio apžiūra ir kontrolė gamybos metu;
- 16.2. orlaivio apžiūra ir kontrolė prieš uždengiant orlaivio konstrukcijas dangą;
- 16.3. galutinė apžiūra atliekama, kai orlaivio gamyba baigta ir CAA pateikta:
- 16.3.1. Skrydžių vykdymo vadovas, kuriame turi būti pateikta ši informacija:
- 16.3.1.1. svorio ir centruotės duomenys:

- a) sausas orlaivio svoris;
- b) sauso orlaivio centruotė VAS atžvilgiu ir centruotės ribos;
- c) didžiausias leistinas kilimo svoris;
- d) didžiausias leistinas tūpimo svoris;
- 16.3.1.2. geometriniai orlaivio duomenys:

- a) ilgis;
- b) sparno mojis;
- c) sparno plotas;
- d) vėžės ir bazės matmenys;
- e) kilio aukštis;
- f) kilio plotas;
- g) stabilizatoriaus plotas;
- h) eleronų, aukštumos ir posūkio vairų plotai ir atsilenkimo kampai;
- i) atstumas nuo sraigto mentės galo iki žemės;
- 16.3.1.3. MKO jėgainės duomenys:

- a) variklio tipas;
- b) oro sraigto tipas;
- c) didžiausia variklio galia;
- d) naudojamų degalų tipas ir markė;
- e) naudojamos alyvos markė;
- f) variklio naudojami režimai;
- 16.3.1.4. skrydžio duomenys:

- a) kilimo greitis;
- b) tūpimo greitis;
- c) didžiausias horizontalaus skridimo greitis;
- d) mažiausias horizontalaus skridimo greitis;
- e) didžiausia leistina perkrova;
- f) visų skrydžio etapų greičio ribos;
- 16.3.2. orlaivio techninis aprašymas, kuriame turi būti:

16.3.2.1. orlaivio konstrukcijos ir instaliuotų sistemų aprašymas, techninės charakteristikos ir veikimas;

- 16.3.2.2. važiuoklės aprašymas ir techninės charakteristikos;
- 16.3.2.3. instaliuotų prietaisų aprašymas;
- 16.3.2.4. variklio techninės charakteristikos;
- 16.3.2.5. oro sraigto techninės charakteristikos;
- 16.3.3. MKO techninės priežiūros vadovas (instrukcija);
- 16.3.4. brėžiniai ir fotonuotraukos.

17. Jei CAA abejoja konstrukciniais sprendimais, panaudotų medžiagų, dalių bei komponentų tinkamumu, MKO savininkas privalo paruošti medžiagų ar konstrukcijos dalių sujungimo bandinius, kurie bandomi iki suirimo.

18. CAA gali pareikalauti statiskai išbandyti atskiras MKO sistemas, komponentus ar visą orlaivį.

19. Jei MKO atitinka CAA nustatytas sąlygas ir MKO savininkas pateikė CAA šių taisyklių 16.4 punkte nurodytus dokumentus, CAA gali išduoti specialųjį TSP su priedu, kuriame nurodyti MKO apribojimai.

VI. MKO ATPAŽINIMO ŽENKLAI

20. MKO registruojamas Lietuvos Respublikos civilinių orlaivių registre bei žymimas nacionaliniais ir registracijos ženklais pagal 1999 10 08 įsakymo Nr. 376 patvirtintas Civilinių orlaivių registravimo ir ženklinimo taisyklės.

21. TSP gali būti išduotas tik orlaiviui, paženklintam identifikavimo plokštele, kuri pagaminta iš ugniai atsparios medžiagos.

22. Informacija turi būti įrašyta ėsdinimo, spaudimo, graviravimo arba kitu ugniai atspariu įrašymo būdu.

23. Identifikavimo plokštelėje privalo būti ši informacija:

23.1. gamintojo pavadinimas;

23.2. MKO pavadinimas.

24. Prie kiekvienų MKO durų, o jei jų nėra, – prie piloto(-ų) kabinos privalo būti užrašas „EKSPERIMENTINIS“. Užrašo raidžių aukštis turi būti ne mažesnis kaip 5 cm ir ne didesnis kaip 13 cm.

25. MKO kabinoje, gerai matomoje vietoje, privalo būti užrašas:

„DĖMESIO: ŠIS ORLAIVIS YRA MĖGĖJIŠKOS KONSTRUKCIJOS IR NEATITINKA SKRYDŽIŲ SAUGOS REIKALAVIMŲ, TAIKOMŲ STANDARTINIAMS ORLAIVIAMS LIETUVOS RESPUBLIKOJE“

VII. MKO TECHNINĖ PRIEŽIŪRA

26. MKO taikomos techninės priežiūros darbų rūšys ir apimtys turi būti glaustai aprašytos MKO techninės priežiūros vadove (instrukcijoje).

27. Techninės priežiūros darbų rūšys turi apimti:

27.1. MKO apžiūrą prieš skrydį ir po skrydžio;

27.2. metinę MKO patikrą;

27.3. kitas numatytas patikras.

28. MKO savininkas savo nuožiūra gali nustatyti kitas papildomas techninės priežiūros rūšis.

29. Apie atliktus techninės priežiūros darbus MKO savininkas privalo padaryti įrašus Orlaivio žurnale.

VIII. MINIMALI ĮRANGA

30. Lėktuve turi būti įmontuoti prietaisai, kuriais galima būtų kontroliuoti skrydžio trajektoriją, daryti reikalingus manevrus pagal nustatytus šio orlaivio apribojimus.

31. Rodyklinių prietaisų skalėse turi būti padarytos žymos (raudona, žalia ir geltona spalvomis), nurodančios naudojimo apribojimus.

32. Jei MKO važiuoklė įtraukiama, jame turi būti indikatorius, nurodantis važiuoklės padėtį.

33. MKO prietaisų lentoje ar kitoje patogioje vietoje turi būti lentelės, nurodančios orlaivio sistemų naudojimo apribojimus.

34. Degalų kiekio indikatoriuje 5% degalų likutis turi būti paženklintas raudona spalva.

35. Pilotų kabinoje, gerai prieinamoje vietoje, turi būti pritvirtintas gesintuvas ir medicinos vaistinė.

IX. APRIBOJIMAI, TAIKOMI MKO SKRYDŽIAMS

36. MKO savininkui išduotas specialusis TSP kartu su apribojimų, taikomų MKO sąrašu, kuris yra neatskiriama specialiojo TSP dalis.

37. Atskirais atvejais CAA gali nustatyti papildomus apribojimus.

38. Bandomieji skrydžiai vykdomi pagal MKO gamintojo ir CAA patvirtintą bandomųjų skrydžių programą.

39. Bandomieji skrydžiai gali būti vykdomi tik CAA nustatytoje zonoje.

40. Prieš pirmąjį bandomąjį skrydį MKO savininkas turi pasirūpinti, kad nelaimės atveju būtų suteikta medicinos ir kita pagalba.
